

**THE FORMATIVE POTENTIAL OF MUSEUM EDUCATION EXPLOITED
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS**

**POTENȚIALUL FORMATIV AL EDUCAȚIEI MUZEALE VALORIFICAT ÎN
INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR**

*FILIPSKI Tatiana, university lecturer, Technical University of Moldova, PhD
Student*

*FILIPSKI Tatiana, lector universitar, Universitatea Tehnică din Moldova,
doctorandă, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion.Creangă”, Chișinău, Republica
Moldova*

Abstract: *The following article represents a theoretical and practical study which emphasizes the importance of formative potential of museum education, which contributes to improvement of moral, cultural, civic and professional profile of students. In this article are analyzed briefly the studies of some scientists regarding current domain and are provides some recommendation regarding the museum education of students in perspective of promoting national and universal heritage. Also are described some aspects that would favor the increasing of formative potential of museum education implemented in higher education schools.*

Keywords: *museum, museum education, values, museum heritage, students, higher education institutions.*

Rezumat: *Articolul reprezintă un studiu teoretico-practic care elucidează importanța potențialului formativ al educației muzeale ce contribuie la sporirea profilului moral, cultural, civic și profesional al studenților. În acest articol sunt analizate succint viziunile unor cercetători din domeniul dat și sunt oferite recomandări privind educația muzeală a studenților în scopul promovării patrimoniului național și universal. Totodată, sunt descrise unele aspecte ce ar favoriza și facilita sporirea potențialului formativ al educației muzeale valorificat în instituțiile superioare de învățământ.*

Concepte cheie: *muzeu, educație muzeală, valori, patrimoniul muzeal, studenți instituții superioare de învățământ.*

Incursiunea în parcursul istoric al muzeelor lumii, ne permite să constatăm faptul că relația de colaborare și interacțiune reciprocă între muzee și universități se conturează încă din Antichitate. Analizând lucrările cercetătorilor domeniului vizat [3; 5; 6; 7; 8], precizăm că una din cele mai reprezentative instituții religioase de cultură axată pe educație, cercetare, colectare și prezentare a operelor de artă, era *Mouseionul* din *Alexandria* care încorporează în ansamblul său arhitectural universitatea cu cea mai mare bibliotecă din *Alexandria*.

Remarcăm faptul că în pofida tuturor obstacolelor și încercărilor prin care a trecut istoria omenirii, muzeul a reușit să păstreze, conserveze, și transmite către generațiile în creștere probe materiale valoroase despre civilizațiile din diverse timpuri.

În prezent, muzeele favorizează noi perspective și oportunități de colaborare cu instituțiile de învățământ și instituțiile comunitare axate pe educație, dezvoltare și formare a personalității elevilor și studenților. De asemenea, muzeele asigură creșterea

și transferul de cunoștințe acumulate la toate nivelurile; dezvoltă abilități și deprinderi de viață, autoperfecționarea personală și profesională, contribuie la formarea unei imagini de sine prin prisma valorificării patrimoniului național și universal.

Este necesar să precizăm că muzeul, prin acțiunile *educației muzeale* își propune să stimuleze și să promoveze interacțiunea omului, mai cu seamă a tinerei generații cu valorile civilizației, făcând-o cât mai eficientă prin și în spațiul muzeal, atât la nivel instituțional, familial cât și social. În această ordine de idei, Republica Moldova cât și țările semnatare a Convenției Faro, cu privire la *Patrimoniul cultural și învățământul*, conform art. 13, își asumă responsabilitatea:

- să faciliteze includerea dimensiunii patrimoniului cultural la toate nivelele de învățământ, nu neapărat ca obiect de studiu specific, ci ca mijloc de acces la alte domenii de cunoștințe;
- să fortifice legătura între învățământul din domeniul patrimoniului cultural și cel al formării continue;
- să încurajeze cercetarea interdisciplinară a patrimoniului cultural, a comunităților patrimoniale, a mediului și a relațiilor între acestea;
- să încurajeze formarea profesională continuă și schimbul de cunoștințe și de priceperi în interiorul și în afara sistemului de învățământ [1, p. 5]. După cum putem observa, țara noastră se angajează să asigure accesul la studierea patrimoniului cultural pentru toate instituțiile de învățământ din țară prin susținerea, inițierea și semnarea unor acorduri de parteneriat educațional între muzee școli și universități.

Cercetătorul român Cucos C., consideră că prin experiențe colaterale școlii, elevii sau studenții pot extinde înțelegerea domeniului cunoașterii și al valorilor dincolo de granițele inerente unor discipline predate în școală. În opinia sa, muzeul, poate deveni un teritoriu pentru fixarea unor cunoștințe, pentru asigurarea unor integrități, corelări cu caracter conclusiv ori transdisciplinar sau pentru declanșarea interesului, de plonjare în complexitatea fenomenului, pentru a motiva și a stârni bucuria pentru învățare [2, p.196; p.197].

Așadar, astăzi muzeul este identificat drept un mediu favorabil de realizare a *educației muzeale*, transformându-se într-o instituție socială și actor important în educația adulților, tinerilor/elevilor și a studenților. În contextul dat, cercetătorul rus Столяров Б.А., afirmă că *educația muzeală* a studenților și elevilor trebuie orientată spre formarea unei persoane creative bazată pe următoarele principii umaniste:

- *principiul orientării personale* care presupune cunoașterea calităților personale ale subiectului, orientarea sa valorică, comportamentul și domeniul de activitate;
- *principiul diferențierii particularităților individuale și de vârstă* a publicului muzeal care presupune elaborarea și desfășurarea acțiunilor educative individual sau în grup în concordanță cu vârsta, interesele subiecților etc.;
- *principiul dezvoltării personalității active*—presupune incitarea studenților și elevilor în participarea activă la acțiunile educative desfășurate în muzeu;
- *principiul coordonării activității actorilor procesului educațional muzeal*: pedagogul muzeal, obiectul muzeal și publicul [7, p.106].

Bineînțeles, că valorificarea potențialului formativ al *educației muzeale* în instituțiile de învățământ superior vizează cu prioritate formarea culturii generale și profesionale a studenților prin cercetarea, cunoașterea și promovarea patrimoniului național și universal.

În contextul problemei abordate, este necesar să precizăm că atât muzeele, cât și instituțiile de învățământ superior se angajează treptat în crearea unor platforme comune de educație a tinerilor specialiști și cuprind diverse domenii de activitate.

Cercetătorul rus Юхневич М. Ю., menționează că *educația muzeală* ce vizează publicul studentesc poate fi realizată pe două dimensiuni:

- dezvoltarea profesională;
- dezvoltarea gândirii științifico-umaniste și estetice.

Dezvoltarea profesională trebuie să presupună stabilirea relațiilor de colaborare cu universitățile și interacțiunea studenților cu profesioniștii din diverse domenii. La fel, dezvoltarea gândirii științifico-umaniste și estetice în educația studenților trebuie centrată pe disciplinele umaniste și dezvoltarea capacității de a crea, ne relatează Юхневич М. Ю [8, p.92].

În acord cu aceste afirmații, considerăm oportună inițierea unor activități culturale și științifice unde specialiștii din diverse domenii de activitate ca muzeologi, artiști plastici, cercetători științifici, cadrele didactice etc., ar putea împărtăși experiența acumulată studenților și elevilor.

În viziunea, cercetătoarei ruse Кожевникова М. Е., un rol important al *educației muzeale* în procesul de orientare profesională este cel de informare cu privire la specificul anumitor profesii, personalități de succes profesional și formarea opiniei proprii despre diverse domenii de activitate [4, p.166]. Evident, că *educația muzeală* desfășurată în spațiul muzeal familiarizează tânăra generație cu particularitățile unor profesii și preponderența acestora dar totodată, oferă informații menite să promoveze experiențele culturale și meșteșugurile practicate de strămoșii noștri. De asemenea, cercetătoarea rusă Коренева А. consideră că în sec. XXI, muzeele sunt instituțiile culturale care pot și trebuie să unească în spațiul lor atât diverse modalități de prezentare a informației, cât și diferite discipline [5].

Pentru a conștientiza esența *educației muzeale* a elevilor și studenților având drept punct de pornire patrimoniul național și universal, am inițiat pe parcursul anilor 2019-2020 un proiect-pilot, în cadrul căruia am desfășurat mai multe activități educaționale, unde au fost implicate câteva muzee și biblioteci din Chișinău, în colaborare cu unele licee din Chișinău și Universitatea Tehnică a Moldovei. Proiectul-pilot a derulat cu succes dar ne-a permis să constatăm că activitatea muzeelor și programele de *educație muzeală* trebuie să vină în susținerea și completarea curriculei școlare/universitare, oferind elevilor și studenților alternative de însușire a informației din diverse domenii ale activității umane, inclusiv prin vizualizarea expozițiilor patrimoniului național și universal.

În concluzie, noi susținem că *educația muzeală* ce vizează studenții poate fi desfășurată atât în context formal cât și nonformal iar programele de studii care aparțin unor discipline universitare pot fi completate, modificate și adaptate la

activitățile educative muzeale. La fel, o colaborare strânsă la nivel instituțional și comunitar ar valorifica interacțiunea obiectivelor culturale ale muzeului cu obiectivele educaționale tradiționale ale unităților de învățământ, ceea ce ar contribui la sensibilizarea și formarea culturii elevilor și studenților pentru valorile patrimoniului național și universal, consolidând profilul moral și civic al acestora [2]. Considerăm necesară introducerea educației muzeale ca formă de activitate extra-curriculară sau ca o nouă variantă de curs opțional în liceele și universitățile din țară.

Bibliografie

1. Council of Europe Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro, 27.X.2005 art. 13, p. 5) <https://rm.coe.int/1680083746> accesat 31. 01. 2021.
2. Cucos C. Educația estetică, Edit. Polirom, Iași 2014. ISBN 978-973-46-4978-5.222 p.
3. Nicolescu C. Muzeologie generală, Edit. Didactică și Pedagogică, București 1975. 195 p.
4. Кожевникова М. Е. Формирование профессиональной направленности студентов средствами музейной педагогики. Ярославский педагогический вестник Изд-во ЯГПУ – 2010 – № 4 – Том II (Психолого-педагогические науки) ISSN1813-145X
5. Коренева А. Ю. Музей как глобальный гуманитарный проект: социально-философский анализ. Специальность: 09.00.11 Диссертация на соискание ученой степени кандидата философских наук Научный руководитель: д.ф.н., профессор Г.В. Сорина Москва 2017
6. Поршнев В. П. Музей в культурном наследии античности. М.: Издательство «Новый Акрополь», 2012. — 336 с., ил. — (Традиция, религия, культура). ISBN 978-5-91896-030-1
7. Столярков, Б.А. Музейная педагогика. История, теория, практика: Учеб. Пособие. М.: Высш. шк., 2004 — 216 с. ISBN 5-06-005235-4
8. Юхневич М. Ю. Я поведу тебя в музей: Учеб. пособие по музейной педагогике. М - во культуры Р.Ф. Рос.ин - т культурологии - Москва 2001. 223 с. ISBN 5-93719-014-9